

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון י"ב

[תשפ"ה]

שנה מ"א

בעידן רעוא דרעוין פרשת ויחי תשכ"ט

בתורה"ק ויקרא יעקב אל בניו וגו' האספו ואנידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת וגו'. וברש"י ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכניה. ומקשין (עין נור הקודש ב"ר צ"ט ה') איך שייך לומר על יעקב אבינו שהוא מדת אמת וכד"א (מיכה ז, ב) תתן אמת ליעקב, שלאחר שאמר להם האספו ואנידה לכם, וביקש לגלות להם את הקץ, ישנה טעמו ויאמר דברים אחרים. וכן צ"ב שהתחיל לומר ראובן בכורי אתה וגו', דמה הקשר בזה לאחרית הימים.

והנראה עפמ"ש בישמח משה (כי תבא ד"ה א" ויהי כי תבא) כי הנה תמהתי על עיכוב הגלות כי רוב בני ישראל המה כשרים ומדוע בן דוד לא בא. וכאשר חקרתי נתוודע לי כי בבחרותם מרבין חבילות עבירות עד שדי להם על ימי חייהם, וע"ז אין עושין תשובה כלל, וזה הגורם, ולכך אין יכולין שוב להדבק בכוראינו ית"ש, עבלה"ק. דלא הפושעים הכופרים והמשומדים מעכבין את ביאת המשיח, אלא בני מאמינים בני מאמינים שנתפסו לחטא זה רח"ל ונותנין עי"ז כח ותוקף להטומאה והסמ"א, והם המעכבין את ביאת בן דוד.

וז"ש אני ישנה ולבי ער (שה"ש ה, ב) ובמדרש (שהש"ר שם) אני ישנה מן הקץ. דהנה כתב בס' מגלה עמוקות (פר' ויחי) 'יוסף הצדיק' בנימ' שם"ה, ונקרא צדיק על שגדר את עצמו מן הערה במעשה דאשת פוטיפר, עיי"ש דבה"ק באריכות. וזה שאמר הכתוב אני ישנה, 'ישנה' בנימ' שם"ה יוסף הצדיק, היינו שאני ישנה מבחי' יוסף הצדיק, ולכן אני ישנה מן הקץ, והגאולה נסתרה ממני, אע"פ שלבי ער ומאמין אני בהשי"ת באמת ואמונה ומקיים מצוותיו, ובכל זאת מפני שאני ישנה מבחי' הקדושה של 'יוסף הצדיק' הוא הגורם שאני ישנה מן הקץ. ובעיקבתא דמשיחא עיקר ותוקף הנסיונות הוא בחטא זה, וכמשו"ל בית הועד יהי' לזנות וחכמת הסופרים תסרח וכו' (סוטה מט), ובעוה"ר רבים נכשלים בזה רח"ל, והרהורי עבירה קשין מעבירה כמשו"ל (יומא כט). והוא הקשה שבמדוי העולם בעוה"ר.

איתא בספה"ק כל מה שיש בנפש האדם יש בעולם, וטבור העולם הוא מקום המקדש ומכוון כנגד הטבור שבאדם, ולב העולם הוא אבן השתי' ומכוון

כנגד הלב שבאדם. וזשאה"כ נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי (תהלים פד, ג), דכשהאדם מקדש עצמו ומטהר את לבו בלימוד התורה ובמחשבות קדושות, אז יכול לזכות ולעלות לביהמ"ק בית ה', אבל אם לב חורש און הוא ח"ו ולב טפש ונשהץ מלא מרמות ותוך, אז האו"ך יעלה להר ה' לב העולם. וז"ש נכספה, מל' איכסוף, היינו בוש אני מאד מללכת אל בית ה', אע"פ שגם כלתה נפשי לחצרות ה', ויהמה לבי בקרבי ליראות את פני האדון ה' אלקי ישראל, אבל יודע אני בנפשי שאיני בר הכי ואיני ראוי לכך לבא בלבי לב כסיל לחצרות ה', שהרי רק אם לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי אוכל לעלות וליראות בביהמ"ק, והרי יודע אני מרת נפשי, ולכן נכספה נפשי ובושה מאד שאיני ראוי לאותה איצטלא.

*

ואפשר ליתן טעם לשבח על מה שנפסק בשו"ע (או"ח תקס"א סעי' א') דהרואה ערי יהודה בחורבנן וכו' קורע. ושם בסעי' ד' מבואר שקורע כסותו עד שיגלה את לבו. משום דכשרואה את גודל החורבן, וכל הקדוש מחבירו חרב יותר מחבירו, וגויים מרקדים בהיכלו, ותהי לבמות יער ושועלים הלכו בו, נחשך עליו עולמו ומתמרמר בלבו מאד מאד וקורע את בגדיו עד שיגלה את לבו, ומתבונן בעצמו ואומר וי לי שלבי הטמא ועוונותי הרבים הוא שגרם לחורבן לב העולם ולכן מגלה את לבו. ולכן נאמר על אליהו הנביא (מלאכי ג, טד) והשיב לב אבות על בנים וגו' את לבם דייקא, שזהו המכשול והנגף העיקרי באחרית הימים, ואפי' אותו מיעוטא דמיעוטא של אברכים ולומדים שעדיין נותרו לפליטה בדור יתום זה, ויראים הם את ה', וראשם ועיניהם מסורים בידם מלעבור בהם על דבר ה', אבל מי יוכל להתפאר עתה בזה שיש לו לב טהור מהרהורי עבירה, ולב חכם מימינו ולבו מסור בידו, ודבר שפתיים אך למותר, ומי בטוח שלבו לא ה' לב חומד בהרהורין בישין, ולכן פעולתו של אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא יהי' להשיב את הלבבות לטהרתן.

ובמצות תפילין כתוב (דברים ג, ח) וקשרתם לאות על ירך והדר והיו לטמפות בין עיניך. דהנה ראשית העבודה ויסוד היסודות הוא לשעבד תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו ית"ש, והרי האדם שהוא בעל תאוה ומסור ביד יצרו כמעט ואין לו תקוה, דידוע כי התאוה מוציאה את האדם מן העולם (אבות ד' כ"ח), וכל זמן שתאות לבו בוער כאש בקרבו, אזי להגם יפלא בחכמה כל היום כולו וילמד אלפי דפים גפ"ת, דהא הראש בלא לב אינו חי, וכל זה איננו שוה לו דהעיקר חסר מן הספר, ובעוה"ר זהו מכשול הדור החשוך הזה ואפי' בהישיבות שלומדים שם בחורים ואברכים חסידים, מ"מ כל עבודתם הוא בלי לב, והנה תפילין של יד הם כנגד הלב לשעבד בזה את תאוות ומחשבותיו לבנו לעבודתו ית"ש ושל הראש כנגד המח וכו' ולכן יניח קודם התש"י לשעבד את לבו, ורק אחר שכבר טיהר ושעבד את לבו לעבודת השי"ת, אז יכול לגשת לעסק התוה"ק ועבודת השי"ת בראשו. ובאמת הרבה כחות צריך כדי שזוכה לניצוץ של ניצוץ לב טהור.

ארז"ל (מנחות לו.) השח בין תפלה לתפלה עבירה הוא בידו וחוזר עלי' מעורכי המלחמה. דהרי מכריזין מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו (דברים כ, ה), ואחז"ל (פסטה מד:) הירא היינו מעבירות שבידו. ואפ"ל דרך הלבב מורה על עבירות שבלב, שאף אם לא עבר על עבירות חמורות ואיסורי כריתות ומיתות ב"ד ואף לא על איסורין דרבנן, רק לבו חשוך בהרהורי עבירה דקשין מעבירה, ובתאוות ואהבות רעות רח"ל, אעפ"כ חוזר עליהם מעורכי המלחמה, כדי שלא ימס לבב אחיו כלבבו, דבעל תאוה אחד מרעיל לכות כל סביבתו כידוע מהספה"ק. ובעל תאוה לבו ירא וחרד מטבעו כמאמרם ז"ל (ברכות ס.) דמי שמפחד הטאה היא כדכתיב (ישעי' לג, יד) פחדו בציון הטאים, ו'ציון' בגימ' 'יוסף' כמ"ש בספרי קודש, והרי מי שחוטא בלב טפש ונשחץ, מטבעו הוא מפחד תמיד. אבל צדיקים שהי' לבם לב טהור, קודש לתורה ועבודת השי"ת, לא פחדו מעולם. לכן השח בין תפלה לתפלה חוזר עלי' מעורכי המלחמה, דהא אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש הרי אינו יודע שעיקר ויסוד עבודת הקודש הוא לב קדוש וטהור, ורק אחר שכבר שיעבד תאוות ומחשבות לבו לעבודתו ית"ש יכול לעבוד את השי"ת בראשו בהתמדה ובעסק התהו"ק, אבל כל זמן שלבו אינו טהור, אז אין כל ערך ושוויות למצוותיו ותורתו, וסופו ליפול לנוקבא דתהומא רבא רח"ל, וזה שמפסיק בין תש"י לתש"ד מורה שאינו מושיב את טהרת הלב להשי"ת, ולכן רך לבב הוא ובעל תאוה חשוך, וחייב לחזור מעורכי המלחמה.

וכשהאדם מזכך את לבו ויש לו לב קדוש וטהור, יכול להרגיש קדושת ה' ומורא מקדש המקום אשר יבחר ה', וכמו שמצינו ביעקב אע"ה בחיר האבות כשקם משנתו אמר מה נורא המקום הזה וגו' ופחד ונתיירא ממקום המקדש, ומה נענה אנן אזובי קיר קמנים שבקמנים, איך היינו אנו חייבים לירא ולפחד ממקדש ה' עד שלא נוכל להניע אפי' באצבע קמנה מרוב רתת, ויותר מאימת מות צריכין לירא ממקדשו ית'. ואם נגש אדם אל נגד מקום המקדש ואינו מתעלף מרוב פחד אזי אין לו שום השגה מקדושת המקדש, וכמה וכמה רבנן קמאי לא באו לדור בארה"ק דאמרו שברי להם שכשיראו את המקום המקדש בחורבנו לא יוכלו לשאת זאת ולא ישארו בחיים ח"ו. ובעוה"ר כהיום הזה בזמנינו חוטאים כמוני ריקים ופוחזים הולכין למקום המקדש והכותל המערבי, המקום אשר יבחר ה', ושם איכא מצות וממקדשי תיראו, ובאים לשם בבלי דעת, רק לראות את האבנים העתיקות העירומוות, והכל בלי אימתא דשמיא ויראת המקדש, וכל חייו חשך ואפילה וכסיל בחשך הולך, ומרקד ומכרכר שם ברבות שמחתו, ולשמחה מה זו עושה, ואוי לנו שכך עלתה בימינו בראותינו כל עיר על תילה בנוי ועיר האלוקים מושפלת, וכל כולה מלאה ע"ז, ונכרים מרקדים בהיכלו, ושועלים הלכו בה בעוה"ר רח"ל.

וז"פ נכספה, בושה נפשי מאד על זה שוגם כלתנה נפשי, שהרי נפשי היתה צריכה לפרוח ולצאת בראותי לבית הבחירה בחרבנה אם הי' לבי וכשרי ירננו אל

א-ל חי, דבלב טהור הייתי מרגיש צער השכינה וגודל החורבן, וע"כ אם נשארתי בחיים אז ברור הוא שאיני אלא בהמה מגושמת חסרה דעת וכבשר המת שאינו מרגיש במחטו. ומפני שלא נפל ונתעלף בראותו להביהמ"ק חרב ושמם, מחייבים אותו לקרוע ולגלות את לבו כנ"ל, ובעוה"ר חסרון נקודת הקדושה הוא המעכב לגאולתנו ופדות נפשנו, ולכן נמשך כ"כ הגלות החל הזה, עד אשר ישיב אליהו לב אבות על בנים וכו' ב"ב.

אחז"ל (שבת נה:)) כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה, וח"ו לומר על ראובן הק' בכור השבטים שחטא ח"ו, וכבר ביארנו ותיירצנו ענין ראובן ופירשנו הפ' וילך ראובן וישכב וכו' בפנים שונים. ואפ"ל שעלה ברעיונו של ראובן ניצוץ דניצוץ א' מרבוא רבבות, מחשבה דקה מן הדקה מענין זה, וכמ"ש ביוסף הצדיק לעשות צרכיו נכנס (פוטס לוי:). ואע"פ שמיד אח"כ השליך המחשבה מראשו, הקב"ה מודקדק עם סביביו כחוט השערה כמארו"ל (יבמות קא:), אבל באמת ה' רחוק מאד אפי' מהמחשבה לעשות זאת. וז"ש וילך ראובן וכו' ר"ל ביקש לילך ולא הלך, כשם שאחז"ל (שבת נו) על שלמה המלך ע"ה עה"פ (מלכים א' יא, ז) או יבנה שלמה במה לכמוש, שביקש לבנות ולא בנה. ובודאי ה' כוונתו של ראובן בלתי לה' לברו וכל מעשיו קדש היו להשי"ת, מ"מ מפני גודל קדושתו מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, אבל באמת וילך ראובן וישכב את פילגש, היינו כנ"ל שעלה במחשבתו מחשבה דקה מן הדקה, ובאמת מי שכב, אביו.

וז"ש להם יעקב האספו ואגידה לכם, וכדברי רש"י שביקש לגלות את הקץ, היינו שכבר בימיו צריך ה' להיות קץ הימין, ובעוה"ר יצאו מה שיצאו. ויעקב ביקש לפעול כמה וכמה ישועות להצילנו מכליון, אבל מ"מ נסתלקה ממנו שכינה, ועדיין שכינתא בגלותא. ואמר יעקב אל בניו מהו הטעם לזה ומהו המעכב להגאולה המקווה, וא"ל הקבצו ושמעו וגו' ראובן בכורי אתה כחי וגו', ומן הדין שהכהונה והמלכות יהיו בידך, אולם מפני שפחו כמים אל תותר ואז חללת יצועי עלה, דבמחשבה דקה כ"כ אשר רק מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה מ"מ נשמטו הכהונה והמלכות מידו והפסידם. ואם בארזים נפלה השלכת מה נענה אגן דרא בתראה נשמות שפלות וחשוכות כמונו, והאיך ראויים בדרו יתום וטמא כזה לעלות וליראות ולעבוד בבית הבחירה.

כבר עבר קציר וכלה קיץ ועדיין לא נושענו, ואין קול ואין עונה ואין אתנו יודע עד מה, מ"מ השי"ת מושיענו ומצילינו מן הע' זאבים ומראה לנו נסים ונפלאות ומצילינו ושומרינו מכל אויב, ואף זכינו לבוא לארצה"ק ולירושלים עיה"ק, אבל לכיאת מלך המשיח עדיין לא זכינו, אשר ע"כ לשמחה מה זו עושה. וזה שהראם יעקב אבינו ע"ה, שאל יתמהו דבעיקבתא דמשיחא עושה השי"ת נם ועוד נם, ומפני מה חסר העיקר בכיאת הגוא'צ, אלא א"ל יעקב לבניו את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, שכשם שראובן הפסיד הכהונה והמלכות ע"י שפחו כמים, כמו כן

באחרית הימים אל תתמהו כשתראו שלומי אמוני ישראל רבים ושלמים הממיתים עצמם באהלה של תורה ואעפ"כ אין בן דוד בא, אלא שחסרה נקודת הקדושה, ואז חללת יצועי עלה, שזה מחלל ומעכב הגאולה.

ולפיכך קורים פרשה זו בשבת שקודם השוכבי"ם, שאז המה הימים שבהם נאמר שובו בנים שוכבי"ם, היינו שובו לביתכם לביהמ"ק ותקריבו קרבנות להשי"ת ע"י שתסירו המעכב העיקרי והוא החטא הידוע רח"ל בחסרון הקדושה. כבר אמר זקה"ק בעל דברי חיים זי"ע ועכ"י דהמתענה בימי השוכבי"ם מותר לו לומר שמתענה ואין בזה יוהרא, דמהו היוהרא בזה שחטא להשי"ת, דחובה היא להתענות בימים האלו כשאר התעניות, דהרי התעניות המה מתקוני התשובה על חטא חמור זה עכד"ק. והגם שקטנו עבה ממתני ואינו ראוי אפי' להרהר בדבריו הק' של זקה"ק, מ"מ תורה היא וללמוד אני צריך דהנה איתא מהרה"ק מלובלין זי"ע דסכנה גדולה היא להתענות בזמנה"ז שהדורות מתמעטין והולכין ובג"א חלושים, ואף גם זאת יביא אותה לגאולה ויוהרא, ותלמידי הבעש"ט הק' והר"ר אלימלך לא סברו ולא הורו למעט באכילה ושת'י, דהטבע הוא שהתאוות הרעות מתגברים ביותר כשמתענה ומסגף א"ע, שכועס ולבו רגז, ורק מוסיף שמן על מדורת אש התאוות, ולא נאמרו תיקוני התעניות לדור טמא ושפל כמונו. וזקה"ק נתכוון רק לדורו דור דעה שעדיין ה' אל מי לדבר לשרידים אשר ה' קורא, אבל בדור חלוש זה, אדרבה אם יתענה בימי השוכבי"ם אז יתוסף לו עוד זמן לדבר דברי איסור וכדו'.

ובאמת עיקר התשובה היא עזיבת החטא, וחרטה באמת על עוונותיו בהתכוננו בגודל פגעי העון, ויתבייש ויתמרמר על שחטא להשי"ת המהוה כל ההויות, ודומה לכלי המלוכלך מאד שרוצים לנקותו מזוהמתו, אז אפשר למרקו בכח גדול ולשוטפו עד אשר יינקה מזוהמתו, אבל בעת שממרקו ומגרדו בחזקה, הכי נמי צריכים ליוהר מחשש שינקב הכלי, ולא יהי' ראוי לשמוש, ולכן אם הכלי דק וישן ומזוהם מאד וצריך לנקותו, אז אין תקנה אלא להזרים לתוכו מים רותחים בזרם אדיר, ועי"ז ישטוף במהירות כל הזוהמא. הכי נמי בדורות הקודמים שהי' כחם במתניהם, לכן הי' ביכולתם להתענות בימי השוכבי"ם, ולמרק את גופם בדרך הקשה והיגעה. אבל בדור טמא וחלוש דידן, שאפי' יתענה כל ל"ו ימי השוכבי"ם ואפי' יתענה ל"ו אלפים תעניות ג"כ לא יתקן א' מני אלף מעט מזעיר ממה שקלקל וחטא כנגד השי"ת בין בשוגג ובין במזיד בעוון זה, וכל גופו מזוהם מכף רגלו ועד קדקדו, ונפשו נפש לא טהורה, ולכן אי אפשר לדרוך בעקבות דורות הקודמים בריבוי תעניות וסיגופים שהמה למעלה מכחותיו, וכמ"ש רבה"ק מלובלין.

העצה היחידה במונניו הוא שיכניס בלבו הרבה דעת תורה, ובחמימות רבה ובכל כוחו עד שכל עצמותיו תאמרנה וכו', ובכח רב זה ישטוף מלבו כל הזוהמא בס"ד, וכמ"ש (ישעי' ד, ה) רחץ ה' את צואת בנות ציון, מפני שדבר זה אינו קל כלל וכלל, עדיף ללכת ממטה למעלה, וכנ"ל שמקדימים להניח קודם התשי"י ורק אח"כ

התש"ר. ובאמת הדרך להזדכך ולעלות בדרך העולה בית קל היא ע"י סיגופים, אבל גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שאין לנו ברירה אחרת רק לעשותו במהירות ובזרם חזק, ואילו לא זאת לא נוכל לסבול ולעמוד בזה מגודל וריבוי העוונות נגד מיעוט כחגו, ואם נתחיל כסדר להניח התש"י כנ"ל אזי לא נגמור בזה כל ימי חיינו.

זאת אנו צריכין לעשות כדי לשוב אליו ית', ע"י ת"ת ותפילה להשי"ת בבכי רבה שיטהרהו מחלאתו וישפוך לבו לנכח פני ה' ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, ויתחזק מאד עכ"פ בימי השוכבי"ם כל חד לפום דרגא דילי', ותחת התעניות יעסוק בתורה בגמ' וראשונים כמו"ש הרה"ק הר"ר אלימלך זי"ע ועכ"י אשר כשלומד ב' דפים גפ"ת או ה' דפים גמ' ורא"ש עולה לו כאילו התענה. דהכל לפום חורפי' ועל זה שאמר הרה"א שלימוד ב' דפים גפ"ת נחשב לו כתענית, הוא לנער ששכלו חלוש ואינו זריו וממולח, ולימוד ב' דפים גפ"ת בעמקות קשה הוא לו כתענית, אבל בר אוריין ולמדן שיכול ללמודו בשעה קלה אזי זה נחשב לכלום וצריך בודאי ללמוד יותר לפי מה שביכולתו, ולפיכך כל מי שבידו ללמוד ח"י דפים גפ"ת דבר יום ביומו יומם ולילה ממש, אשרי לו. דעיקר תיקון השוכבי"ם זמנו בלילה כידוע, ובפרט בלילי ששי ולילי ש"ק ומוצ"ש תחילת השבוע בקדושה וטהרה, וכל תלמיד חכם ואברך הרוצה להציל נשמתו מרדת שחת, לא ילך לישון עד אשר למד ח"י דפים גפ"ת שהם כנגד ח"י חוליות שבשדרה, ועי"ז יתקן החטאת נעורים, ולילה כיום יאיר בקדושה וטהרה בתורה ועבודה באימה וביראה.

וכתב זקה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע (בסור מרע ד"ה השביעית) דמ"ם קר"ם בגמ' מ"ת, ולכן צריכים לטבול במים קרים דעי"ז ניצולים ממינתה ר"ל, ע"כ. וע"כ בזמיננו אנו שאין בכוחינו לטבול במים קרים, ואדרבה יכול לבא עי"ז לידי חולאים ח"ו, עדיף לנו ללכת בדרכי נועם. כמו"כ מי שאין כוחו ללמוד כל יום ח"י דפים גפ"ת ילמד עכ"פ ח"י דפים גמ' ע"פ הרא"ש או פרש"י מדי יום ביומו ששה שבועות, עד אשר יתקן פגמיו ועוונותיו, ואח"כ יוכל לבקש מהשי"ת בשבת שקלים, אור פניך עלינו אדון נשא ושקל אשא בבית נכון ונשא וכו', דאחר תיקון נפשו ראוי הוא לישא שקליו לבית נכון ונשא, דכל זמן שפגמו בו ונפשו לא מטהרה ויחפוץ לעלות אל בית ה' הנכון ונשא, יגרשו אותו ויצעקו עליו האיך מעיז אתה לבא לביהמ"ק בלב חומד וטמא, ורק כש"לבי ובשרי ירננו" יהי' ראוי לעלות וליראות שם. ולפיכך תיקנו ימי השוכבי"ם קודם ימי אדר כדי לטהר ולזקק נפשו ורוחו ונשמתו בח"י דפים כנגד ח"י חוליות שבשדרה.

ובימים אלו הממששים ובאים צריך להיות כל עבודתינו רק להרבות בלימוד גפ"ת וראשונים, כי הם חיינו. והיצר בא בעצות שונות ומענות שונות ומדחה אותו מענין לענין ומחשיב לו כל דבר ומדמה לו שהכל חשוב יותר מעסק התורה"ק, ובכלכל המוחין ובטרדות הזמן מתפתים אחר פיתויי והולכין אחריו כשור למבח רח"ל. וזהו עיקר עיכוב הגאולה השלימה, ולא הכופרים והמשומדים מעכבים

ביאת משיח ה', דלא דברה התורה כמתים [דרשעים אפילו בחייהם קרויים מתים (ברכות יח:)]. אלא עיקר המכשול הם כאלו המכונים עובדי השי"ת ועליהם מייללת השכינה הק' נתנני, היינו אפי' בידי אלו אשר נתת אותי, שהם יושבי ביהמ"ד והחרדים, הוא ג"כ בידי לא אוכל קום. אוי לנו מיום הדין ואוי לעינים שכך רואות, ובעוה"ר כל חסר לב אשר לא קרא ולא שנה ולא שימש ת"ח וצדיק אמת – עושה ובורה לו דרך חדש בלימוד ובעבודת השי"ת ומעקמה ומעקשה לפי צרכיו, ואוי להם לבריות מעלבונה של תורה.

ולזה רמז הרה"ק מוהרי"א מקאמארנא זי"ע שכתב דח"י פרקים משניות יש בו סוד קדוש ונורא, וכן כ' זקה"ק בהוספת מהרצ"א על סוד מרע. נמצא שלומד כמ"ב ימי השוכבי"ם תשנ"ו פרקים שהוא בחי' בינו שנו"ת דור ודור, והוה ענין נו"ן רבתי של כל הולך על גחון, דנ' במילואו הגו"ן ונ' רבתי (דאי"ק בכ"ד) בגימ' ת"ש וא"כ נון במילואו בגי' תשנ"ו, דסומך ה' לכל הנופלים, ונפלה לא תוסיף, קום בתולת ישראל, וסודו קדוש ונורא ומקור קדוש יהלך ממוהר"ש מאוסטרופולי שכ' בס' קרנים דתשי"ו עם המ' של למרבה המשרה דישעי' (ט) בגימ' תשנ"ו והמ"י.

*

אחי אנכי מבקש מי שמרחם על נשמתו ורוצה לקיים את כל תיקוני התשובה הנ"ל, יאמר כל יום לפני לימודו הח"י דפים, שמה שאני לומד את הח"י דפים גמ' הנני לומד על דעת הצדיקים שבדורות הקודמים, ועל דעת הצדיקים שבדורותנו, אשר הם יודעים סוד הח"י דפים, וכל כוונתם ויחודם ופעולתם בגבתי מרומים. ואע"פ שאיני יודע מאומה בעניני התיקון הק' הלזה, אבקש ואתחנן אל השי"ת שאוכל לקשר נר"ג לצדיקים האמיתיים וכאילו הייתי יודע כוונת התיקונים, ושאוכל לתקן נפשי ולהעלות כל הניצוצות הק' שנתפזרו בידי עושקיהם ע"י עוונותי ומכנתם יורישנו א-ל. כך יאמר קודם ואחרי לימודו בכל לשון שיודע, אבל אם ח"ו מחסר יום א' מהתיקון הזה נתבטל כל התיקון, דהתיקון הוא רק כשהוא בשלימות דעיו"ז יכולים להציל נפש האיש הישראלי אפי' מנ' שערי טומאה. והעיקר הוא שיעשה זאת בחיות ובהתלהבות ולא בעצלות משפה ולחוצץ, דהרי ח"י הוא מלשון רענן כיון חי. ואף מי שמוחו וגופו חלוש, או נער ילמד עכ"פ דף א' גמ' ויחזור עליו ח"י פעמים או ילמוד ג' דפים ויחזור עליו ו' פעמים וכדו'.

ומתיקוני התשובה על החטא הידוע הוא ג"כ לומר בכל יום ח"י מזמורי תהלים קודם שילמד הח"י דפים גפ"ת, ויעשה התיקון בתושב"כ ובתושבע"פ, באימה וביראה באמת ואמונה, חוץ ממה שנהוג מקדמת דנא לגמור כל עש"ק באשמורת כל ספר תהלים. ואי' מהה"ק החיד"א זלה"ה דתלים בגימ' ת"פ, לבטל טומאת הקליפה דהנוקבא דבגימ' שלה הכי הוה, ואנו נוהגים להוסיף אות ה' בתוכה, תהלים, דקאי על ה' תתאה הרמזו להשכינה הק' שלא יהי' בחי' שפחה כי

תירש גבירתה רח"ל, ויתפרדו כל פועלי און, ואומרה בה' מוצאות הפה וחיים הם למוצאיהם, ומקשר את הקול להדיבור ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלי"ם שהוא שם הוי' בשם אדני" ב"ה וב"ש, ועי"ז משתברים ומתבטלים כל כחות הקליפה.

לכן כשאומר בכל יום ח"י מזמורי תהלים, שהם תשנ"ו מזמורים לכל מ"ב הימים וביחד עם הוי' פעמים שאומרים ספר תהלים בכל עש"ק, ביחד הם מעט יותר מי"א פעמים תהלים כנגד י"א סממני הקטורת שמרמז נגד הוי' כתרין דמסאבותא בחי' י' ולא י"א כמ"ש בספר יצירה (פ"א מ"ד) ומבטל עי"ז קליפות המנגדים לכח הקדושה שהוא בחי' עשר, וגם מקשר ה' תתאה ל-ו' והוי' לה' עילאה (בגימטריא י"א), ומשבר בזה הסמ"א המתכוונים לעשות מסך המבדיל ח"ו. וכל אחד יכוין בזה לפי שכלו והבנתו אשר חלק לו ה' בבינה, ועד מקום שידו מגעת בס"ד, דבימי השוכבים יוכל לתקן הרבה יותר ממה שיכול לתקן בעשרת ימי תשובה. ויזהר מאד מלבטל ח"ו אפי' רגע כמימרא מתורה ועבודה, ורק יחשוב מחשבות קדושות לבלתי ידח, ויחפש תחבולות לטהר לבו להשי"ת, ושיקויים בו אור פניך עלינו אדון נשא, ולהוציא הניצוצות הק' שנפלו לידיהם רח"ל.

*

זבימים האלו המסוגלים לתשובה אם ירצה כאמת לשוב אל ה' יוכל בודאי לעשות זאת ברגע אחד, ובפרט בשנה זו שהוא שנת פקידה יוכל האיש הישראלי לפעול לקריבת הגאולה השלימה שקרובה היא מאד, והנה זה עומד אחר כתלנו. וכבר יצאו תשרי וכסלו ועיקר ציפייתנו על חדשי אדר ניסן הבעל"ט, אשר בניסן עתידין להגאל (ר"ה יא:). ולפיכך עושין תיקון השוכבי"ם קודם פר' שקלים, דאחר שתיקן החטא הנ"ל עי"ז נוכל לזכות לאור פני מלך חיים בכית הבחירה, לכן בא' באדר משמיעין על השקלים, דהרי בניסן עתידין להגאל, ויצטרכו כספים לקנות קרבנות צבור הבאים מהשקלים, לכן מיד בשבת שקלים מבקשים אור פניך וכו' ושקל אשא בבית נכון ונשא, ומיד בא' באדר משמיעין על השקלים, ומביאין אותם, כדי שנוכל להקריב הקרבנות בניסן הבעל"ט, ולכן צריכין לגמור כל התיקון של החטא הידוע לפני שבת שקלים. ומתחילין מפר' שמות ומכוונים כל שבוע למידה אחת, בפר' שמות מכוונים לתיקון מידת חסד שביסוד, ובפר' וארא גבורה שביסוד וכו', עד תיקון יסוד שביסוד שיהי' תיקון העתיד שיוכלו להתחיל במדת מלכות והמ"י. והם דברים העומדים ברומו של עולם, ואשרי לו לאותו בר ישראל אשר השכינה הק' תעיד עליו לפני השי"ת שהי' לו חלק כלשהו בהקמת שכינתא קדישא מעפרא, ובפרט בדרא בתרא דא אשר ברור בעיני דמימות עולם עד עתה לא הי' עת מוכשר כ"כ לישועת עולמים כשוכבי"ם דהשתא.

מנהג הוי' אצל הרבה צדיקים לנסוע בימי השוכבי"ם לכפרים וישובים שונים, ולא היו בבתיהם כדי להצטרף אל השכינה הק' בגלותא, כדאיתא בזוה"ק

ומהאר"י הק', וזהו ששנו חכמים בלשון המשנה (אבות פ"ו) כך היא דרכה של תורה וכו' ועל הארץ תישן, להצטרף אל שכינתא קדישא וכמ"ש בזה"ק דשכינתא שכיבת בארעא, וכמ"ש נפלה לא תוסיף (עמוס ה), ובשינתו על הארץ מתכוון להמעיט צער השכינה הק' בהשתתפו בצערה, וגם מתכוון להכניע כח התאוה הטמאה. וכן נהגו הבחורים והאברכים יר"א בדורות שלפנינו שלא הלכו לישון בביתם כל ימות השבוע, אלא נמו בבגדיהם בביהמ"ד כשכלו כוחותם, והיו מביאים להם מעט מאכל לביהמ"ד, וכך זכו לכתרה של תורה, וחוט של חסד הי' משוך עליהם, וזכו לבחי' יוס"ף הצדיק שבגנימטריא אני ישנה, ואמרו לצדיק כי טוב ואין טוב אלא תורה.

*

וז"ש יעקב אבינו יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים וירא מנוחה כי טוב וגו' ויהי למס עובד. דחומריותו גרם שרובץ בין המשפתיים, וכמ"ש רש"י כחמור שמטעינים אותו משא כבד ורובץ תחת משאו מגודל המשא, ומש"ה רובץ בין המשפתיים שישן על הארץ, כדי לשבר החומר והתאוות הרעות ואינו ישן במיטה, וכמו שנהג הרח"ק בעל דעת קדושים זי"ע שתלה א"ע על חבל שאחו בידיו כדי שלא יישן, ואחר שנתעייף מאד נפל על הארץ מחוסר אונים וכך ישן קצת עד ששוב נתעורר והתגבר כארי לעסוק בתורה"ק. אבל לפי"ד הר"ק מלובלין שבדורות חלושים הללו אין להתענות ולסגף א"ע, יל"פ שרק כשיששכר חמור גרם וכפרש"י חמור חזק בעל עצמות, והיינו כשלא חטא ולא הי' כמ"ש אין שלום בעצמי מפני חטאתי (תהלים לה), וכחו גדול דוקא הוא יכול הי' לרבוץ בין המשפתיים בסיגופים וכנ"ל. אבל בעוה"ר כהיום הזה שכוחנו אין אתנו מרוב עוונותינו, ואם יסגף א"ע יחלה ויחליש ר"ל ויבטל לגמרי מת"ת, לכן אין דברים אלו אמורים לדור יתום כדורנו זה, אלא לדרי קמאי שהי' כוחם במתנם והיו גיבורי כח עושי דברו ית', הם אשר יכלו לשבר חומריותם ותאותם לגמרי, וזכו בזה לזירא מנוחה כי טוב, שהי' להם מנוחת הנפש מטרדות היצר. ומתקן ג"כ החטא הידוע שנקרא רע כמ"ש (בראשית לה ז) ויהי ער ככור יהודה רע וכו', וזהו וירא מנוחה כי טוב, שהפך בחי' רע רח"ל. ושונא תכלית שנאה להיצה"ר ומרעיו העומדים על נפש צדיק.

בתרגום ירושלמי איתא עה"פ וירא מנוחה וכו' וחזא בית מקדשא דאתקרי מנוחה וכו'. ולפי דברינו יובן דע"י שמתקן בחי' רע ורובץ בין המשפתיים וע"י הסיגופים והתעניות מכריע להיצה"ר והקליפות, וזוכה לבחי' יוסף הצדיק שהוא בחי' אני ישנה, זוכה ורואה בנין ביהמ"ק דאתקרי מנוחה, וחיבה יתירה נודעת לו שזוכה להשיג מהאור הגנוז אשר הקב"ה עמד וגנוה לצדיקים לעתיד לבוא, וגנוה בתורה"ק, וכשמשיג לאור הגנוז אזי חושק ומתלהב באש להבת שלהבת לעסוק בתורה"ק כל שעות היום והלילה ולילה כיום יאיר באורה של תורה בס"ד. אבל אם ח"ו רואה את הארץ כי נעמה, ומיפש זה מעלה בדעתו שיש נעימות גם בארציות הטמאה והמנוגשת, והן בעון חולל ומושרש בחמא, ועדיין מרגיש טעם וריח

בגשמיות, ואינו יכול לסגף א"ע שהרי הסיגופים אינם אלא לגיבורי כח אשר המה עושי דברו ית"ש, ומפני שאינו יכול להתענות לכן לכה"פ ויט שכמו לסבול בעסק התורה כשור לעול וכחמור למשא, לעסוק בתוה"ק יומם ולילה ביראה ואהבת השי"ת, דיותר מזה לא נוכל לצוותו להתענות ולצער א"ע, דהא עונותיו החלישוהו וסכנת נפשות הוא לו.

*

עוד י"ל ואת הארץ כי נעמה עפ"י משחז"ל (במדרש והובא כעין זה באוה"ח ריש האזינו) ויקרא אל השמים מעל אלו ת"ח ואל הארץ לדון עמו אלו ע"ה. והנה יששכר הוא הת"ח, והותר לו לסגף א"ע ועי"ז וירא מנוחה כי טוב כנ"ל, אבל ואת הארץ כי נעמה זהו הע"ה אשר אומר בלבו שאם ילך אחר תענוגות בנ"א ותאוותיהם ינעים חייו. ברם גם לע"ה זה יעצה התוה"ק להורות תשובה לבת השוכבה, ע"י שויט שכמו לסבול, ויקבל ע"ע לעסוק בתורה יומם ולילה ולא ינום ולא יישן, דכל הקובע עתים לתורה אינו אלא מפיר ברית כמארז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט) וא"א לו לאדם לעבוד ליצרו וליוצרו שיהיו לו ב' לבבות ולישב בביהמ"ד וכמושב לצים בעת ובעונה אחת, וכשרואה את הארציות והגופניות כי נעמה, אזי לא נוכל להורגו בעבור זה, ואם נצוהו לסגף א"ע הרי אנו מסכנים אותו מפני חולשת גופו. לכן חייב עכ"פ להטות שכמו לסבול עול התורה ולעסוק בה ממש יומם ולילה עד אשר יחום וירחם עליו השי"ת שאפי' שויהיה למס שהם אותיות הס"מ (כלי הא' המה"), ועוד אפ"ל שאפי' שויהיה למס, דהיינו שקליפת כלב התגברה עליו וכמשו"ל (שבת סג:): שכן בלשון יונית קורין לכלב למס עיי"ש, אפ"ה בכח התורה הוא נתהפך לעובד השי"ת ומשבר כל הסט"א וכח הס"מ והקליפות, וידע שאפי' חרב חדה מונחת על צוארו אל יתייאש מן הרחמים. ועי"ל דהנה 'שכמו' ר"ת ש'ם כ'בוד מ'לכותו לעולם ועד המורה על הא דלבלתי ידח ממנו נדח דלכן אומרים אותו בלחש, ואז אע"פ שויהי למס כנ"ל שעשוק הוא בידי הס"מ, מ"מ אם ויט שכמו לסבול, אז הקב"ה יחשוב מחשבות לבלתי ידח וגו' וישוב להיות עובד השי"ת.

*

ובענין אחר אפ"ל יששכר חמר גרם רובץ בין המשפתים וישן על הארץ ע"י שרואה מנוחה כי טוב ואין טוב אלא תורה, ואז על אף שזאת הארץ כי נעמה, מ"מ אינו יכול לסבול הארציות והגופניות ומתועב ומשוקץ הוא אצלו, ולא עוד אלא אפי' כשבא לידו איזה דבר גשמי שעליו לעשותו, הרי הוא מתעב ושונא כל זאת ועושהו ממש כאלו כפאו שד, וז"ש ויהי ל"מ"ם, דהיינו כל מה ששייך להס"מ ולהגשמיות, עובר, פ"י שזהו עיקר עבודתו להתגבר על שיקוץ נפשו בהגשמיות והגופניות כדי לקיים מצות השי"ת, ולהוציא יקר מזולל ולהפך חשוכא לנהורא, ולהעלות הכל אל השרש העליון בקדושה ומהרה, ואפשר שזהו הסוד הק' שגם הס"מ יהי בעת הגאולה השלימה למלאך קדוש, וז"ש ויהי למס היינו הס"מ בעצמו, עובר, שאף הוא יחזור למקור הקדושה ויהי ה' אחד ושמו אחד ב"ב.

ויעזרנו השי"ת על דבר כבוד שמו, ויחשוב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, ויתן השי"ת ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה, כדי שנוכל לקיים כל תיקוני התשובה בקרו"ט בס"ד, ורוח קדשו אל יקח ממנו, ונוכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים כל התורה"ק באהבה, ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ, ויהי החדש הזה סוף וקץ לכל צרותנו, ויתברכו כל בניי ברו"ג בכלליות ובפרטיות, בבני חיי ומוזני רויחי, ויגאלנו גאו"ע בב"א.

תוכן הענינים:

- בדברי הישמח משה שתמה על עיכוב הגאולה עד שנודע לו שנכשלים בנעוריהם בחטא הידוע, וברור שעיכוב הגאולה אינה בשביל הכופרים כי אם ע"י שהמאמינים בד' נתפסים בחטא זה.
- בדברי המגלה עמוקות שיוס"ף הצדי"ק בגי' שס"ה, ומבואר בזה הכתוב (שיר השירים ה' ב') אני ישנה ולבי ער.
- כל שיש בנפש יש בעולם, וכשמטרה לבו יכול לעלות לביהמ"ק – לב העולם, וביאור הכתוב נכספה וגם כלתה נפשי וגו'.
- בענין שכשרואים ערי יהודה בחורבן ובית אלוקינו שהי' לשריפת אש חייב לקרוע עד שיגלה את לבו, ולזה יבוא אליהו הנביא להשיב לב אבות על בנים (מלאכי ג' כ"ד).
- ענין הקדמות תפילין של יד לתפילין של ראש, כי בלי טהרת הלב אינו יכול להשיג חכמה. ולכן השח בין תפלה לתפלה חוזר מעורכי המלחמה (סוטה מ"ד ע"ב). ביאור הכתוב מי האיש הירא ורך הלבב וגו' ולא ימס ללבב אחיו כלבבו.
- אצל מקום המקדש צריכים לבוא ברוב פחד ומורא, וכמה וכמה רבנן קמאי לא עלו לאר"י שלא יכלו להחזיק מעמד בראותם החורבן. כעת בעוה"ר הולכים להכותל המערבי בלי שום פחד ומורא בחסרון הרגש מפני העדר קדושה וטהרת הלב.
- בביאור דברי חז"ל (שבת נ"ה ע"ב) כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה. נרמז בזה שיעקב אע"ה ביקש לגלות את הקץ והמשיך כמה וכמה נסים וישועות, מ"מ לא יכול לגלות את הקץ מפני פחו כמים, שהי פגם במחשבה והלב, ולכך מתעכב הגאולה.
- ימים אלו נקראו שובבי"ם ע"ש הכתוב שובו בנים שובבים, שרק כשעושה תשובה על פגם המחשבה יכולים לשוב ולעלות לבית המקדש.
- הדברי חיים זצוקללה"ה אמר שאין יוהרא להמתענה בימי השובבי"ם. אמנם לפי דברי הרה"ק מלובלין זי"ע בדורות חלושים סכנה הוא ברוחניות וגשמיות, ע"כ עיקר התשובה הוא חרטה באמת ולהרבות בתורה ועבודה בחמימות, כדוגמת כלי חלש מזוהם שמנקים אותו ע"י זרם מים רותחים ולא במירוק וגרידא מחשש שינקב הכלי.
- עיקר התיקון בלימוד ח"י דפים גפ"ת או עכ"פ ב' דפים גפ"ת או ה' דפים עם רא"ש. בגודל התיקונים בח"י דפים ע"פ דברי הרה"ק מקאמאנא זי"ע והרה"ק מהרצ"א מדינוב זי"ע, והתיקון של מ"ב ימי השובבי"ם.
- כמו"כ לומר ח"י מזמורים תהלים בכל יום, ויתפלל שיעלה לרצון ע"ד הצדיקים שבדורות הקודמים והצדיקים שבדורותינו, ויעלה התיקון בתורה שבכתב ותורה שבע"פ, ובהתיקון של ח"י מזמורים תהלים עם התהלים שבערש"ק מבטלים עשרה כתרין דמסאבותא.
- אחרי התיקון של שובבי"ם מבקשים אור פניך עלינו אדון נשא וכו' דמקוים שבניסן ניגאל.
- שובבי"ם היו צדיקים שהיו נוסעים מבתיהם להצטרף בגלות השכינה, וכן נהגו הבחורים והאברכים ירא"ש שלא הלכו לישון בביתם כל ימות השבוע רק נרדמו בביהמ"ד.
- ע"י לימוד התורה וזכים לאור הגנוז ואו מתלהב בקרבו חשק התורה, ורק אם מונע עצמו מלילך אחרי התענוגים וזכה ללב מבין בתורה וזכה מכניעים הס"מ.
- עיקר העבודה הוא שכל מה ששייך להס"מ יתגבר עליו ויעשה רצון השי"ת, ועי"ז לעתיד יתהפך הס"מ להיות מלאך קדוש.

לעילוי נשמת הרבני החסיד מוה"ר אברהם בהר"ר משה ארי ז"ל ווייסנער
מנהל מפעל השי"ס העולמי
נלב"ע י"א טבת תשס"ח לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י משפחתו

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ציפרל בהר"ר שמואל יעקב ע"ה גטליעב
נלב"ע י"ג טבת תש"ע לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י משפחתה הי"ו

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת רוזא רחל בהר"ר יוסף משה ע"ה
נלב"ע י"ד טבת תשכ"ח לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנה הרה"ג מוה"ר נפתלי בנימין פאשקעס שליט"א

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה בהר"ר משה יוסף ע"ה
נלב"ע ט"ו טבת עש"ק פרי' ויחי תש"מ לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנה הרבני החסיד מוה"ר משה יוסף טעסלער הי"ו

לעילוי נשמת האשה החשובה לאה ב"ר גדליה הכהן ע"ה
נלב"ע ט"ז טבת תשע"ז לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנה הרבני החסיד מוה"ר גדליה לאנדא הי"ו

לעילוי נשמת הרה"ח מוה"ר משה חיים ב"ר מאיר ז"ל
נלב"ע ט' טבת תשס"ב לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנו הרה"ח מוה"ר מאיר וויינבערגער הי"ו

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר משה אברהם גרינצווייג הי"ו
לרגל שמחת נישואי בנו החבר יצחק יחיאל מיכל נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר יחזקאל קליין הי"ו
לרגל שמחת היכנס בנו הב' ישראל משה נ"י לעול התורה והמצוות
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרב יהודה אלימלך זילבערמאן הי"ו
לרגל שמחת תגלחת בנו מרדכי מנחם נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שעי"י איגוד חסידי צאנז

718.431.1055